

Конституція України: історія створення

Конституція є основним законом країни, який гарантує кожному громадянину права і свободи, а також визначає політичний устрій держави.

День Конституції України – одне з головних державних свят нашої країни. Це свято українці відзначають 28 червня.

У період Української революції 1917-1921 рр. конституційний процес розпочався відразу після проголошення Першого універсалу Центральної Ради. 29 квітня 1918 р. Центральна Рада прийняла Конституцію Української Народної Республіки. УНР проголошувалася суверенною державою, «самостійною і ні від кого не залежною».

Проект Конституції УНР

ПРОЕКТ КОНСТИТУЦІЇ

Української Народної Республіки.

I. Загальні постанови.

1. 1. Відновивши своє державне право для оборони свого краю, для забезпечення права і охорони вільностей і добробуту своїх громадян, Україна, яко Народна Республіка входить разом з склад одоративної Республіки Російської для деякого здійснення сих завдань як до своєї країни, так і інших країв Федерації.-
2. Суверенне право в Українській Республіці належить Українському Народови разом з народностями, які живуть з ним на Українській Землі.- Це суверенне право здійснюється через Всенародні Збори Українські, оскільки певні права з нього не передані центральним органам одоративної Російської Республіки.-
3. Територія Української Республіки обіймає такі землі з поровално Українською людністю, які зараз приналежать до Російської Держави: губернії Київську, Подільську, Волинську, Холмську, Чернігівську, Полтавську, Харківську, Катеринославську, Херсонську і Таврійську, за виключенням частот наукраїнських/як Крим / і з причиною сусідніх територій Українських.-
Докладно розмежування в пограничних територіях має бути зроблено міжними Комісіями, що за останню підставу приймуть базання місцевої ладности належати або не належати до Української Республіки.-
4. Колиб до Російської Держави прилучилися на основі свобідного бажання західні Українські землі, вони можуть також увійти в склад Української Республіки.-
5. Територія Української Республіки неподільна.- Ніяка частина її не може бути прилучена до котроїсь иньшої республіки, ані не може бути прилучена в окрему республіку без волі Української Республіки.-
6. Не порушуючи одної своєї власти Українська Республіка надає своїм землям, волостям і громадам права широкого самоуправування, додержуючи принцип децентралізації.-

II. Права громадян України.

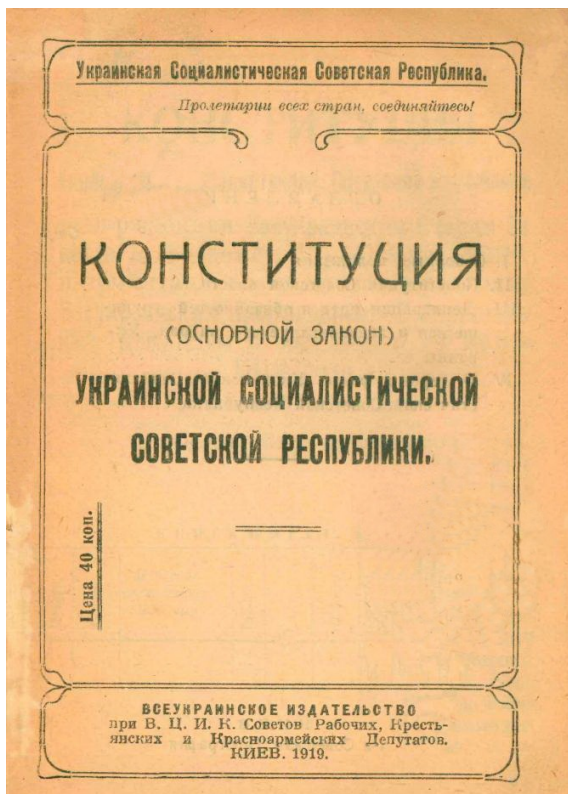
7. Громадянином Української Республіки вважається кожда особа яка родилася на території її, а також та яка се право набула, по-
./.

На жаль, державотворчі процеси цього періоду були припинені тривалою окупацією українських земель східним сусідом.

Свого часу абсолютна монархія Російської імперії не потребувала будь-яких конституцій.

За часів Радянського Союзу було прийнято декілька конституцій. Втім, усі вони лише декларували певний набір демократичних цінностей.

Першу радянську Конституцію України прийняли у березні 1919 р., яка була калькою Конституції Російської Федерації. Світле майбутнє мала уособлювати диктатура пролетаріату і повна солідарність з іншими радянськими республіками задля «спільної боротьби за торжество світової комуністичної революції».

Після утворення у 1922 р. СРСР загальносоюзну Конституцію прийняли в 1924-му. На XI Всеукраїнському з'їзді рад 1929-го оформлено нову Конституцію УРСР.

Поки українці через колективізацію, розкуркулення та Голодомор-геноцид на практиці знайомилися з тріумфом радянської «демократії», у Кремлі відреагували на подію «величезного історичного значення» – побудову соціалізму в СРСР.

У 1936 р. постала нова, так звана «сталінська», Конституція СРСР, яка законодавчо закріпила перемогу соціалізму.

Конституція мала ряд демократичних новацій (щоправда, суто демагогічних): загальне, рівне і пряме виборче право, таємне голосування, право на працю і відпочинок, матеріальне забезпечення у старості, навіть свобода совісті, слова, друку, зборів і мітингів.

Чергова Конституція УРСР 1937-го р. повторила положення союзного документу, **максимально обмеживши повноваження республіканських органів.**

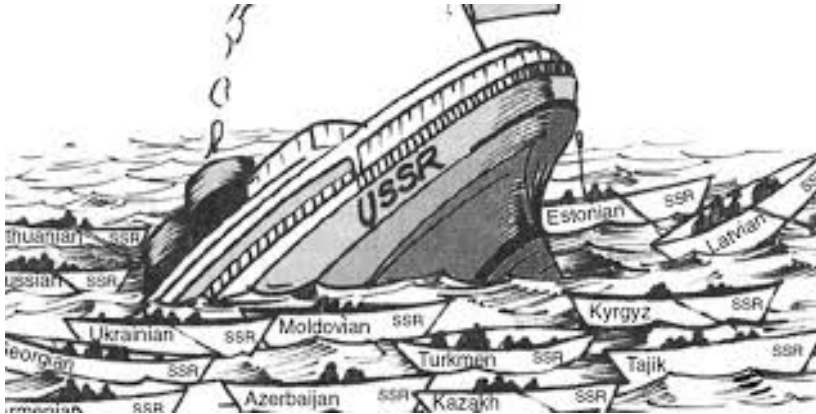
Після розвінчання культу особи Сталіна відкривалися нові обрії ідеального суспільства. Партійні керманичі розгледіли нові демократичні стандарти, і спочатку в СРСР (жовтень 1977-го), а там і в Україні винайшли рецепт суспільного ідеалу, оформленого в **конституції Української РСР 20 квітня 1978 р.**

Тут тобі і суверенна республіка, і право виходу з СРСР (однак будь-які дії в цьому напрямку майже автоматично кваліфікувалися як зрада Батьківщини – найтяжчий злочин того часу).

І «вся влада в Україні належить народові». Апофеозом «радянської демократії» стала **шоста стаття Конституції, яка закріплювала**

монополію компартії. Багатопартійність у радянській державі до демократичних чеснот не належала.

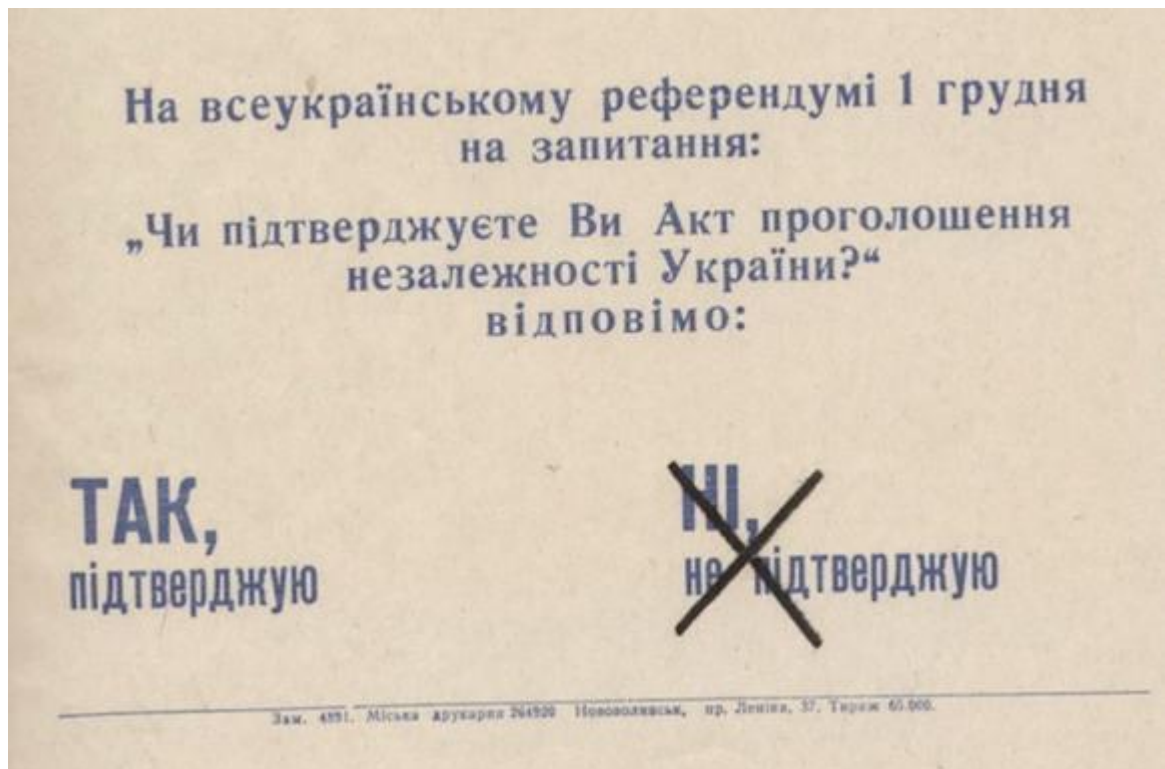
Крах радянської імперії став крахом і основного закону, який, попри всі гучні епітети, узаконював тоталітаризм і був непридатним для побудови правового, демократичного суспільства.

Процес творення нової Конституції розпочався із прийняттям **Декларації про державний суверенітет 16 липня 1990 р.** Справу прискорив розпад СРСР та Акт проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 р.

Всеукраїнський референдум 1 грудня 1991 року засвідчив підтримку проголошення незалежності України.

Конституційна комісія підготувала **проект Конституції України**. 1992-го року відбулося його всенародне обговорення і 26 жовтня 1993-го вироблено остаточний варіант.

У листопаді 1994 р., після дострокових президентських і парламентських виборів нові народні обранці створили ще одну Конституційну комісію. Черговою віхою стало 8 червня 1995-го – день підписання **Конституційного Договору** між президентом і Верховною Радою про організацію державної влади та місцевого самоврядування на період прийняття нової Конституції України.

Проект Конституції України 1996 року

27 червня 1996 року Верховна Рада прийняла постанову «Про процедуру розгляду проекту Конституції України в другому читанні».

28 червня 1996 року на ранковому засіданні 5 сесії Верховної Ради України 2 скликання було прийнято Основний закон - першу Конституцію Незалежної української держави.

В пам'ять про цю доленосну подію для України щорічно 28 червня святкується державне свято - День Конституції України.

Конституція України постала не на порожньому місці.

Біля її витоків – «Руська правда», «Литовські статuti», акти періоду Гетьманщини («Березневі статті» тощо) – конституційні акти, що ставили Україну в один ряд з іншими європейськими країнами.

ПІДВАЛИНИ УКРАЇНСЬКОЇ КОНСТИТУЦІЇ

28
червня
**ДЕНЬ
КОНСТИТУЦІЇ
УКРАЇНИ**

Конституція незалежної України

28.06.1996

Акт проголошення
незалежності України

24.08.1991

Конституційний
договір

1995

УКРАЇНСЬКИЙ
ІНСТИТУТ
НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПАМ'ЯТІ

Конституційні закони
Карпатської України

15.03.1939

Програмні документи
УГВР

1944

Конституції
радянської доби

1919, 1929, 1937, 1978

Проекти Конституції
кирило-мефодіївців

1850

Програмні засади
українського політичного
руху початку ХХ ст.

1900

Конституції
Української революції

1918–1921

“Руська Правда”

XI–XII ст.

Литовські статuti

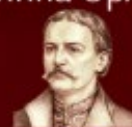
1529, 1566, 1588

Акти козацької
державності

2-га пол. XVII ст.

“Конституція”
Пилипа Орлика

1710

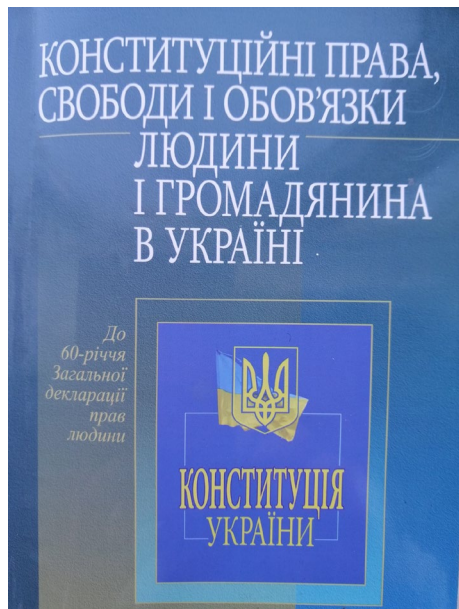
Конституція України : станом на 5 жовт. 2017 року : відповідає офіційному тексту. — Харків : Право.- 2017. — 76 с.

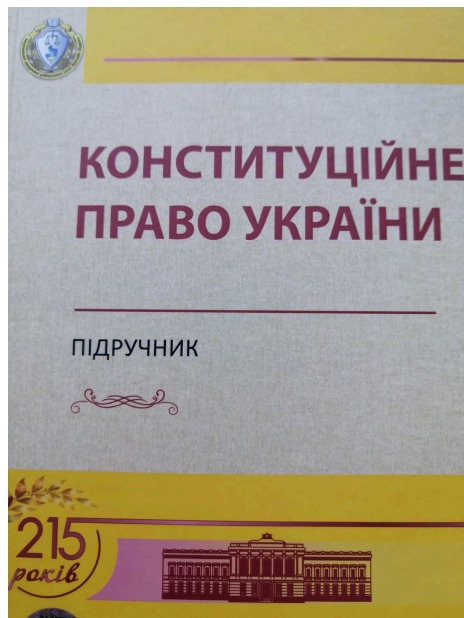
Веніславський Ф.В. Конституційне право України в схемах і таблицях: початковий посібник для студентів вузів та факультетів —Харків: Право.-376 с.

Історія конституційного законодавства України: збірник документів.-Харків.-2007.-256 с.

Конституційні права, свободи і обов'язки людини і громадянина в Україні/ за ред.Ю.С.Шемшученка.-Київ: Юридична думка.-2008.-252 с.

Конституційне право України: підручник/ за заг.ред.Т.М.Слінько.-Харків: Право.-2020.-592 с.

Євграфов П.Б. Конституція України: коментар змін (2004-2007).Теоретичні та практичні аспекти: науково-практичний посібник.-Київ: Правова єдність.- 2007.-204 с.

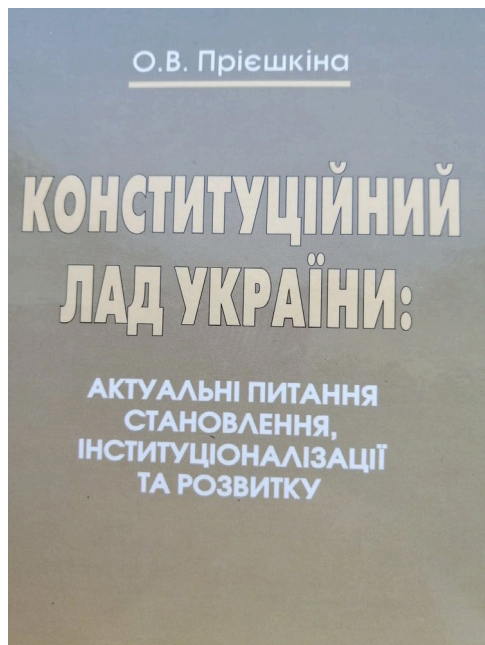
Мироненко О.М. Історія Конституції України.-
Київ: Ін Юре.-1997.-60 с.

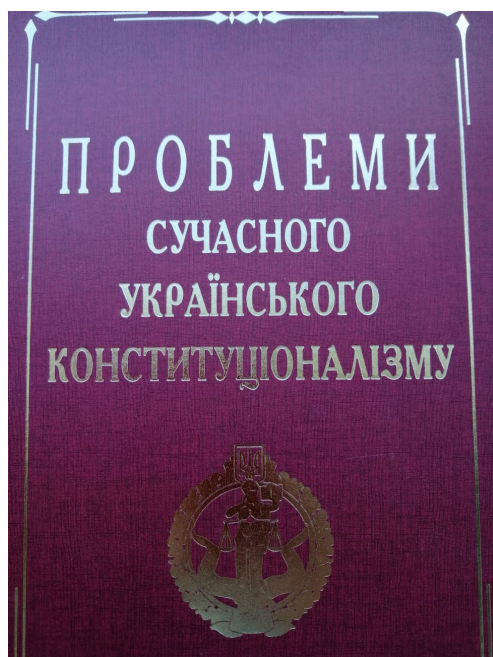
**Конституція і конституціоналізм в Україні:
вибіркові проблеми** : зб. наук. праць / відп. ред.
П. Ф. Мартиненко, В. М. Кампо. — Київ : Купріянова,
2007. — 320 с.

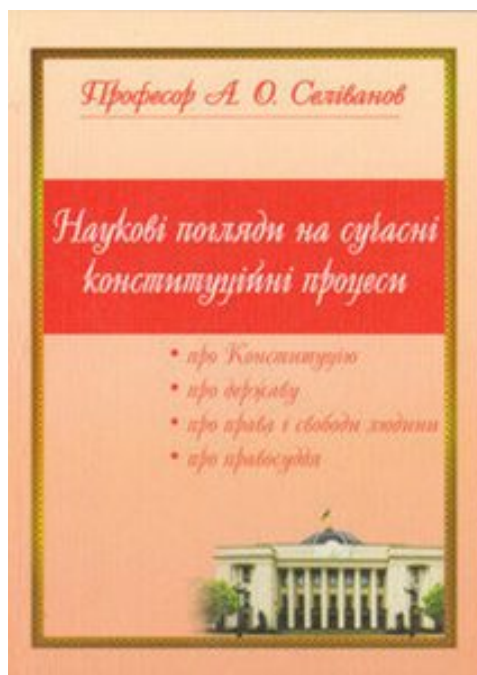
**Онищук М.В. Український конституціоналізм:
виміри модернізації (вибрані статті).**-Київ: Юрінком
Інтер.-2013.-120 с.

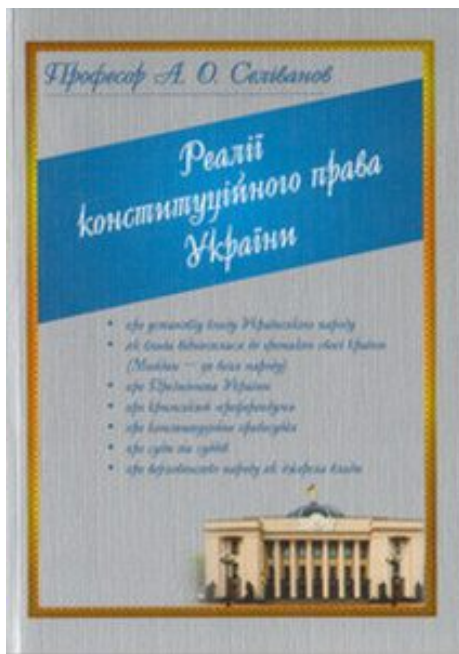
Прієшкіна О.В. Конституційний лад України: актуальні питання створення, інституціоналізації та розвитку.-Одеса: Фенікс.-2008.-280 с.

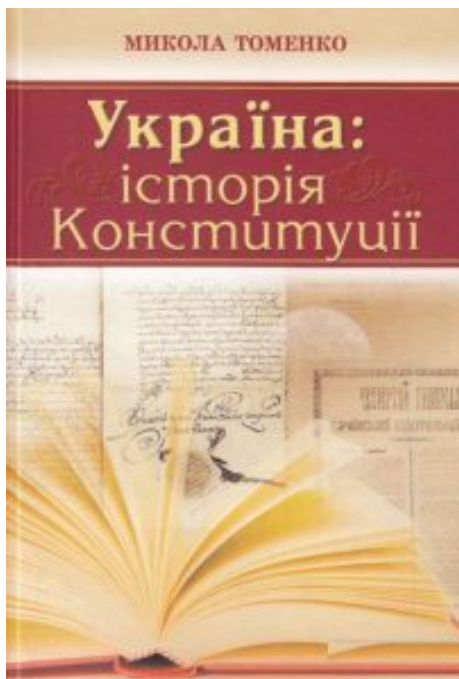
Проблеми сучасного українського конституціоналізму: збірка на пошану першого Голови Конституційного Суду України, професора Леоніда Юзькова.-Київ: Логос.-2008.-352 с.

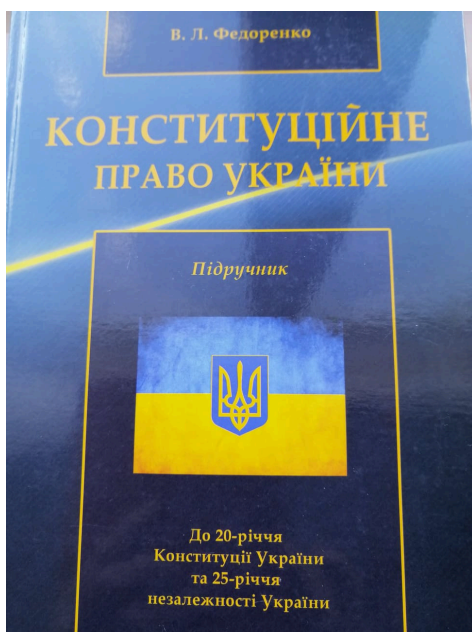
Селіванов А.О. Наукові погляди на сучасні конституційні процеси.— Київ : Логос, 2014. — 132 с.

Селіванов А.О. Реалії конституційного права України. — Київ : Логос, 2015. — 84 с.

Томенко М.В. Україна: історія Конституції. — Київ : Генеза, 2015. — 144 с.

Федоренко В.Л. Конституційне право України: підручник.-Київ: Видавництво Ліра-К.-2016.-616 с.